

Korunovační řád (výňatky)

Podle rukopisu z roku 1396

V předvečer korunovace obřady začínají průvodem na Vyšehrad - následují nešpory ve Svatovítské katedrále a potom průvod do královny ložnice. - Den korunovace zahajuje obřad buzení a oblékání krále - následuje průvod z královny ložnice do kostela, kde je nejprve kázání - potom slib krále, že bude sloužit Bohu, bránit církev i království - potom slib shromážděných, že budou krále poslušní - potom litanie vyprošující pomoc světců, hlavně zemských patronů - potom svěřící modlitby - potom mše svatá, až po evangelium - potom průvod se svěřícím olejem, který přinesou dva opati ze svatováclavské kaple - potom pomazání hlavy, prsou, plecí a paží krále, což provede arcibiskup - potom oblékání korunovačního roucha (subtily a dalmatiky, obřadního roucha biskupů) přes tuniku, v níž král přišel do chrámu - potom pomazání rukou krále - potom modlitby před svěřením a odevzdáním insignií: korunovačního pláště, meče, náramků, prstenu, žezla, jablka a koruny - potom korunovace - potom požehnání - potom nastolení krále - potom holdování, při němž kapitulní sbor žáků zazpívá latinsky Te Deum a shromáždění česky Hospodine, pomiluj ny - a na závěr slib králův: spravedlnost a pokoj církvi i poddaným. - Korunovace královny téhož dne začíná žehnáním královny, přivedené k oltáři dvěma biskupy a svatojiřskou abatyší - následuje pomazání královny na prsou a na zádech - potom odevzdání žezla a prutu - potom prstenu - a potom korunovace a uvedení královny na trůn. - Tím končí obřady korunovační. Po požehnání královny pokračuje od evangelia mše svatá, vrcholící požehnáním krále a královny.

Arcibiskup vloží na kněze královny plášč, řka: Vezmi plášč na čtyři hrana udělaný, skrze něžto srozuměj, že čtyři cesty světa božské moci jsou poddány, a nižádný móż šťastně kralovati na zemi, leč by jemu moc kralování byla dána s nebes.

Požehnáme meče králového: Uslyš, prosímý, hospodine, prosby naše, aby ten meč, jímžto tento sluha tvój N. žádá se opásati, velebnosci tvé pravice požeh+nati a pos+větiti ráčil, aby obrana a zaslonění mohl býti kostelův, vdov, sirotkův i všech bohu slůžících, proti ukrutnoscí pohanské strach a síla, skrze Krista pána našeho. Amen.

Požehnáme prstene králového: Požehnaj Hospodine a po+svět' prsten tento a pošli nadeň sedmer duch tvój jehožto sluha tvój požívaje, prstenem viery darován mocí najvyššieho bez hříechu ostřiehán byl a všecka požehnáme, ježto v piesmě božském nalezena jsou, nadeň štědře stúpila, aby cožkolivěk požehná, duchovním požehnáním požehnáno bylo, skrze Krista Hospodina našeho. Amen.

Když pak arcibiskup dá jemu žezlo a jablko die takto: Vezmi žezlo, králové moci slovutný prut, to věz přiejmi prut moci, jímžto aby sám se dobře zpravoval, svatu cíerkev a lid křesťanský tobě od boha poručený králevú mocí ot zlých obraň, křivé treskci, pravé upokoj, aby pravd cestu držeti mohli, tvú pomocí oprav; šťastného králevstvie do věčného vladařstvie s jeho pomocí došel, jehožto králevstvie trvá na věky věkoma. Amen.

Požehání koruny královny neb králové. Modlitva: Bože tvých věrných koruno, jenž na hlavách jich postavuješ korunu drahého kameníc, požeh+naj a po+svět' korunu tuto, aby jakžto ona rozličným kamením jest okrášlena, takéž sluha tvój, nositel jejie, mnohých předrahých ctnoscí darem tvú darující miloscí byl naplněn, skrze Krista Hospodina našeho. Amen.